زنجیره ڕێنماییەکانی ڕێگای ڕاست (٢٥)

چیرۆکی

مەسیحی دەججال

وە دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

وە هەڵسانی بە کوشتنی دەججال

بەپێنوسی زانای پایەبەرز

محمد ناصرالدين الالباني (رحمه الله)

وەرگێڕانی:

م. عبداللطيف احمد مصطفى

(باوکی عبدالحق)

==

لە بڵاوکراوەکانی سایتی بەهەشت

www.ba8.org

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

====================

تێبینی : مافی بڵاوکردنەوەی بۆ هەموو سایتێکە بە مەرجێ وەکو خۆی بڵاوی بکاتەوەو دەستکاری نەکرێت

چاپی دووەم

١٤٢٩ کۆچی – ٢٠٠٨ زاینی

ناوەڕۆکی ئەم کتێبەیە بریتی یە لە :

پێشەکی
وشەی مەسیح چ مانایەك دەگەیەنێت ؟ وە حیکمەت چییە لە ناونانی
هەریەك لە پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) و دەجال مەسیح ؟
ووشەی دەجال چ مانایەك دەگەیەنێت؟. وە حیکمەت چی یەلە ناونانی دەجال بەم ناوە؟
حیکمەت لە دەرکەوتنی دەجال چی یە؟
فیتنەو تاقیکردنەوەی دەجال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیکردنەوەیە
ئاشوب و فیتنەی پێشەوا گومڕاکەرەکان (الأئمة المُضلین)
ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەجال ناگەن
لە کوێ دەردەکەوێ؟ وە کێ شوێنی دەکەوێ؟
سیفەتەکانی مەسیحی دەجال
بانگەشەی چی دەکات؟
ئەو توانایانەی کە پێی دراون و، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاکردنی خەڵکی سادە و ساویلکە
ڕێگای خۆ پارێزی لە فیتنەی دەجال چی یە؟
کاتی دەرکەوتنی دەجال حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەجال تێیدا دەردەکەوێت چۆن دەبێت؟
جەنگێکی گەورەو، سەرکەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەکانداو، ڕزگار کردنەوەی (قُسطنطينية)
ماوەی مانەوەی دەجال
ووشکانیو برسێتیەکی زۆر پێش هاتنی دەجال
ئەو شوێنانەی کە دەجال نایانگاتێ
ڕێنمایی یەکانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەجال
دابەزینی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) وە کات و شوێن و چۆنیەتیەکەی وە حیکمەت لە دابەزینی ئەو بەتایبەت
سیفەتەکانی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
لە ناوچوونی دەجال و جولەکە شوێن کەوتەکانی و کۆتایی هاتنی ئاشوبو فیتنەکەی
بەچی حوکم دەکات ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
دوای کوشتنی دەجال وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەکەت لە سەردەمی ئەودا
حەج کردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)
پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەکەن
دەرکەوتنی یأجوج و مأجوج
ژیان خۆشی دوای کوشتنی دەجال و لەناو چوونی یأجوج و مأجوج
فەترەی مانەوەی لەسە پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، بڕوادارانیش دوای خۆی
ڕۆژی دوایی بەسەر کێ دا دێت و دونیا بەسەر کێ دا خەراپ دەبێت ؟
کۆتایی

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد ان لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.

﴿ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ (ال عمران:١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء :١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ (الاحزاب :٧٠ –٧١)

أما بعد: فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد ﷺ وشر الامور محدثاتها، وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار .

===

پێشەکی

هەر وەك ڕوون و ئاشكرایە یەكێك لە بیروباوەڕی ئەهلی سوننەو جەماعە باوەڕ بوون بە ڕۆژی دوایی كە ڕوكنێكە لە پایەكانی ئیمان، وە بەر لە هاتنی ڕۆژی دوایی نیشانەی گەورەو بچووك هەیە، وە یەكێك لە نیشانە گەورەكانی: دەرچوونی مەسیحی دەججالە، وە دابەزینی (عیسی)ی كوڕی (مریم)ە.

وە لەبەر مەزنی و گەورەیی ئەو ڕووداوەو شەڕی فیتنەی دەججال پێغەمبەری خوا ﷺ بەدرێژی بۆی باس كردووین بە وردی، وە ئاگاداری پێ داوین لێی، وە سیفەتەكانی بۆ باس كردووین، وە ئەو شتانەی كە دەبێتە خۆپاریزی كردن لە شەڕی فیتنەی فێری كردووین، بۆیە فێری كردووین تەنانەت لە ناو نوێژەكانمان پەنا بگرین بە خوا لە شەڕی.

وەهەر لەبەر گرنگی بابەتەكەیە زانای پایە بەرزی فەرمووده ناسی سەردەم (محمد ناصرالدين الالبانی~) ئەم كیتابەی داناوە، وە ئەمە بە یەكێك لە كتێبە جوانەكانی دەژمێردرێت كە بۆ موسڵمانانی جێ هێشتووە.

وە ئەوەی هانی شێخ ئەلبانی دا بۆ دانانی ئەم كیتابە ـ هەر وەك خۆی لە سەرەتاكەیەوە باسی دەكات ـ دوو خاڵ بووە :

یەكەمیان: گومانی زۆرێك لەوانەی كە خۆیان دەدەنە پاڵ عیلم (وەك قرضاوي وێنەی ئەمانە) لە عەقیدەی دابەزینی پێغەمبەر (عیسی) (علیه السلام)و كوشتنی دەججال لە دوا زەماندا .

دووەمیان: خەڵكی بەگشتی ـ مەگەر ئەوەی خودا بیەوێت ـ باسی دەرچوونی دەججال و دابەزینی پێغەمبەر (عیسی) (علیه السلام) ناكەن .وە هەر بۆیە منیش بە پێویستم زانی كیتابە بە نرخە وەرگێرمە سەر زمانی كوردی تا وەكو موسڵمانان بێ ئاگانەبن وە ئەوە بزانن كە ئەمە لە عەقیدەی ئەهلی سوننەو جەماعەتە، وە بۆیە لەسەر داوا كردنی زۆرێك لە موسڵمانان جارێكی تر بە چاپمان گەیاند بە هیوای سوود وەرگرتن .

والحَمْدُللهِ ربِّ العالَمين

ل.وەرگێڕ

٣/ ربيع الأول/١٤٢٩

ووشەی مەسیح چ مانایەك دەگەیەنێت؟
وە حیکمەت چی یە لە ناونانی هەریەك لە پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) و، دەججال بە مەسیح ؟

وشەی مەسیح لە زمانی عەرەبیدا لەسەر وەزنی (فعیل)ە، کە بەدوو مانا دێت:

١. بە مانای اسم مفعول (ممسوح) واتە ڕەش بوەوەو سڕاوە. وە بەو مانایەی بە دەججال دەوترێ مەسیح، چونکە چاوێکی سڕاوەتەوە و ڕەش بۆتەوە و نەماوە.

٢. بە مانای اسم فاعل (ماسح) واتە سڕەرەوەو دەست پێداهێنەر. وە بەو مانایە بە عیسا پێغەمبەر دەوترێت مەسیح، چونکە دەستی دەهێنا بەسەر نەخۆشداو بە ئیزنی خوا چاکی دەکردەوە.

- کەواتە دەججال مەسیحی گومڕایی یە. وەعیسی مەسیحی ڕێنماییو هیدایەتە.

ووشەی دەججال چ مانایەك دەگەیەنێت؟.
وە حیکمەت چی یە لە ناونانی دەججال بەم ناوە؟

وشەی دەججال، لە (دَجَل)ەوە هاتووە، واتە داپۆشی، وە دەججال یەعنی زۆر داپۆشەر.
وە بۆیە بە دەججال ناو براوە، چونکە زۆر حەق دادەپۆشێ بە ناحەقو درۆ، وە هەروەها کوفرەکەی خۆی لە پێش چاوی خەڵکی دادەپۆشێ بە درۆو دەلەسەو فێڵ و سەر لێ شێواندن.

حیکمەت لە دەرکەوتنی دەججال چی یە؟.

خوای پەروەردگار بەندەکانی تاقی دەکاتەوە بە ناردنی دەججال بەو چەند دیاردە ناعادەتی و توانا سنوردارەیەوە. بەڵام پەروەردگاری بە ڕەحم چەند نیشانەیەکی داناوە بۆ ناسینی دەججال، بۆ ئەوەی خەڵکی زۆر پێی نەخەڵەتێن.
بەڵام دڵ نەخۆشەکان و ئەو نەفامانەی کە هەموو دیاردەیەکی ناعادەتی بە کەرامەت دادەنێن و جیاوازی ناکەن لە نێوان خوا پەرستی و
شەخس پەرستی، ئەوانە هەر دەخەڵتێن و دەکەونە داویەوەو شوێنی دەکەون.
بەڵام لە بەرامبەردا بڕوادارانی ڕاست و خوا بە تەنها پەرست پێی ناخەڵەتێن، بەڵکو ئیمانیان زیاتر پتەو دەبێت بە پەروەردگاریان[1].

✡✡✡✡ ✡✡✡✡

(١) قال القاضي عياض: ((ابتلى الله به عباده، وأقدره على أشياء من مقدورات الله تعالى...يدَّعي الإلهية، وهو في نفس دعواه مُكذِّبٌ لها بصورة حاله، ووجود دلائل الحدوث فيه، ونقص صورته، وعجزه عن إزالة العور الذي في عينيه، وعن إزالة الشاهد بكفره المكتوب بين عينيه.
ولهذه الدلائل وغيرها لايغتر به إلّا رعاع من الناس، لسدِّ الحاجة والفاقة؛ رغبة في سد الرمق، أو تقيَّة ، أو خوفا من أذاه، لأنه فتنة عظيمة...وأما أهل التوفيق، فلا يغترون به، ولا يُخدعون لِما معه، لما ذكرناه من الدلائل المكذِّبة له، مع ما سبق لهم من العلم بحاله، ولهذا يقول له الذي يقتله ثم يُحييه: **ما ازددت فيك إلاّ بصيرة**)) شرح النووي لمسلم.
وقال ابن كثير: ((إن الدجال يمتحن الله به عباده بما يخلقه معه من الخوارق المشاهدة في زمانه...وهذا كله ليس بمخرفة، بل له حقيقة امتحن الله بها عباده في آخر الزمان؛ فيضل به كثيرا، ويهدي به كثيرا؛ يكفر المرتابون، ويزداد الذين آمنوا إيمانا)) (النهاية: الفتن والملاحم ١ | ١٢١).

فیتنەو تاقیکردنەوەی دەججال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیکردنەوەیە

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی[١]:

ئەی خەڵکینە!، بەڕاستی هەر لەو کاتەوە کە خوای گەورە وەچەی ئادەمی دروست کردووە، لەسەر ڕووی زەوی هیچ فیتنەو تاقی کردنەوەیەکی گەورەترو سەخت تر لە فیتنەی دەججال نەبووەو ناشبێت، تاوەکو هاتنی ڕۆژی دوایی.

وە هەر موسوڵمانێك، لە تاقیکردنەوەو فیتنەی نێوان موسوڵمانان ـ کە لە پێش هاتنی دەججالەوە ڕوو دەدات ـ دەرچێت، ئەوە لە فیتنەی دەججالیش دەردەچێت ـ إن شاء الله ـ .

خوای گەورە هیچ پێغەمبەرێکی نەناردووە، ئیللا ئوممەتەکەی وریا کردۆتەوە لە مەترسی دەججالە کوێری یەك چاو، وە منیش ئینزارتان دەکەمەوە، وە من کۆتایی پێغەمبەرانم و ئێوەش کۆتایی ئوممەتانن. کەواتە گومانی تێدا نی یە کە دەججال لە ناو ئێوەدا، وە لە سەردەمی ئێوەدا دەردەکەوێت.

وە باسی هاتنی دەججال ڕاستە، بەڵام ئایا کاتی هاتنی نزیکە؟. بەڵێ، چونکە هەر شتێك کە بەڕێوە بێت و لە هاتندا بێت، ئەوە هەر نزیکە.

ئاشوبو فیتنەی پێشەوا گومڕاکەرەکان (الأئمة المُضلین) ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەججال ناگەن.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەگەر لە کاتێکدا دەرکەوێت کە من لە ناوتاندابم، ئەوە من لەبری هەموو موسوڵمانان بەرەنگاری دەبمەوەو، بەڵگەو نیشانە پوچەڵەکانی هەڵدەوەشێنمەوە. وە ئەگەر لە دوای منیش دەرکەوت ئەوە هەر موسوڵمانەو پارێزگاری لە خۆی دەکات، بەئەندازەی عیلم و یەقینی بە خواو پەیامەکەی، لە بەرامبەری دەوەستێت.

(واتە ئەگەر تەواو خواناس و خوا پەرست بێت و، بە دین شارەزاو کار کردوو بێت، ئەوە هەڵناخەڵەتێت بە شوبهەکانی دەججال، ئەگەرنا ئەوە سەری لێ دەشێوێت و دەکەوێتە داویەوە). وە ﷺ فەرمووی: بەڵام دوای منیش پەروەردگار پارێزەرتان دەبێت بەهۆی زانا چاکەکانتانەوە[١].

---

[١] چیرۆکی مەسیحی دەججال و دابەزینی عیسا علیە السلام کە لەم نامیلکەیەدا خراوەتە بەردەست، بەو شێوەیەیە کە لە پێغەمبەری خواوە ﷺ بەسەنەدی ڕاست گێڕدراوەتەوە. وە شێخ (محمد ناصر الدین الألباني)– ~– ڕیوایەتەکانی کۆکردۆتەوەو ڕاستەکانی لێ هەڵبژاردوون. لە کتابێکیدا بەناوی (**قصة المسیح الدجال ونزول عیسی علیه الصلاة والسلام وقتله إیاه**) علی سیاق روایة أبي أمامة τ مضافاً إلیه ما صح عن غیره من الصحابة ﵃. وە منیش پوختەکەیم کردووە بە کوردی، وە کردومەتە بەش بەش بەگوێرەی باسەکان و سەرە بابەتی گونجاوم بۆ داناون، وە چەند زیادە زانیاریەکی تری ڕاستیشم خستۆتە سەر بۆ زیاتر سوود وەرگرتن. وە هەرکەسێ بیەوێت دەقی فەرمودەکان بەزمانی عەرەبی بزانێت، ئەوە با بگەڕێتەوە بۆ کتابەکەی شێخ ئەلبانی~ .

[١] کەواتە زانایانی باش کە لە ناو کۆمەڵدا بن ئەوە پارێزەرن لە گومڕابوونی خەڵکەکەو، ڕەحمەت و هۆی بەختەوەریشن بۆ گەلەکانیان کە شوێنیان بکەون.

لە کوێ دەردەکەوێ؟ وە کێ شوێنی دەکەوێ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجـال لـە ڕۆژ هەڵاتـەوە دەردەچـێت، لـە شـوێنێك کـە پـێی دەوترێـت (خوراسـان)، وە حـەفتا هـەزار لـە جولەکەکانی(ئەصبەهان)ی شوێن دەکەوێت، کە ڕوویان (دەم و چاویان) پانەو، کوڵمـەیان زەق و دەرچووە، وەك مەتـەرێز (قەڵغانی پارێزەر لە هێرشی بەرامبەر) (المجان المطرقة أي الترس).

وە لە ڕێگایەکەوە دەڕوات لە نێوان عێراق و شام، وە لە ڕاست و چەپی خۆی فەسادی وخراپەکاری بڵاو دەکاتەوە.

سیفەتەکانی مەسیحی دەجال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەی بەندەکانی خوا، ئێوە خۆڕاگر بن خۆڕاگر لەسەر ئیمان و ئیسلامەکەتان، هەر چەندە ئازاریشتان بـدات و شوبهەشـتان بۆ بهێنێ، بۆ سەر لێ شێواندنتان.

وە من بۆتان وەسف دەکەم، وەسف کردن و باس کردنێك وەها کە هیچ پێغەمبـەرێکی پـێش مـن، بـەو شـێوەیە بەتـەواوی باسی نەکردووە.

وەئەم دەجالەش گەنجێکی ئەسمەری کوڵمـە سـوور (سـورکەی)[1] قـژ زۆری ئـاڵۆزو لـول و گـرژو بـڵاوە، وە کورتـە بـاڵای زەخمە، وە لەکاتی ڕۆیشتندا قاچەکانی (لینگەکانی) لێـك دوور دادەنێـت، وەك منـداڵی خەتەنـە کـراو. ئەمـەش یەکێکـە لـە عەیبەکانی[2]

وە لە نێوان دوو چاوەکانی نوسراوە (کافر)، وە هەموو بڕوادارێکی خوێندەوارو نەخوێندەوار، یان [هـەموو ئەوانـەی ڕقیـان لە ڕەفتاری دەجالە] ئەم نوسراوە دەخوێنێتەوە.

وە دەجال بە پارچە گۆشتێکی ئەستوری سەوزی درەوشاوە ناوچەی چەپی داپۆشراوە. وەچاوی ڕاستیـشی لـە جێگـای خۆی ڕەش بۆتەوەو ڕوناکی تێدا نەماوە، وەکو دەنکە ترێی پوکاوەی ئاو تێدا نەماو وایـە، کـە نـە ڕۆچـووەو قوڵـە، وەنـە دەرچووەو زەقە. وە ئەمەش نیشانەیەکی تری درۆکەیەتی، چونکە پەروەردگارتان هیچ چاوی کوێر نییە.

وە نیشانەیەکی تری ئەوەیە، کە لەسەر زەویدا دەڕوات، بەڵام زەوی و ئاسمان موڵکی پەروەردگاری بونەوەرن.

وە ئەوەندە زۆر باسی دەجالم بۆ کردن، هەتا ترسـام لـەوەی لـە بـەر زۆری باسـەکان تـەواو لەبـەری نەکـەن و لێیـان تـێ نەگەن!.

---

[1] بڕوانە: (فتح الباري: ٦٠٩/١٤) شرح حديث (رقم ٧١٢٨).

[2] وەکو قۆڕ دەردەکەوێت .

بانگەشەو (إدعاء)ی چی دەکات؟.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال سەرەتای بانگەوازیەکەی بەوە دەست پێ دەکات دەڵێت: من پیێغەمبەرم. لە حاڵەتێکدا کە هیچ پێغەمبەرێك نی یە دوای من!.

[ئەمەش بەڵگەیە لەسەر بەدرۆ هاتنەوەی].

لە دواییدا زیاتر زێدەڕەوی دەکات و دەڵێت: من پەروەردگارتانم. لە حاڵەتێکدا کە پەروەردگارتان نابینن تا نەمرن. (واتە لە دونیادا پەروەردگار نابینرێت، کەوابوو ئەوە بەڵگەیەکی ئاشکرایە لەسەر درۆیەتی دەجال، چونکە دەی بینین و دەشڵێ من پەروەردگارتانم!).

ئەو توانایانەی کە پێی دراون، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاکردنی خەڵکی سادەو ساویلکە

لە حەدیسی ڕاستدا هاتووە کە:

١. یەکێك لە فیتنەکانی ئەوەیە، کە ڕوباری ئاوو کێوی نان (جبل الخبز)ی لەگەڵدایە، لە کاتێکدا کە خەڵکی پێویستیان بە نان و ئاوە[1].

٢. وە یەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە، بە کابرایەکی عەرەبی دەشتەکی (الأعرابي) دەڵێت: ئەگەر بێت و من باوك و دایکە مردووەکانت بۆ زیندوو بکەمەوە، ئەو کاتە شاهیدی دەدەیت کە من پەروەردگارتم؟. عەرەبە نەزانەکەش دەڵێت: بەڵێ ئەو کاتە دوو شەیتان خۆیان دەهێننە سەر شێوەی دایك و باوکی لە پێش چاوی، وە دەڵێت ئەی ڕۆڵە شوێنی کەوە، بە ڕاستی ئەمە پەروەردگاری تۆیە!.

٣. وەیەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات، وە بانگیان دەکات بۆ ئیمان پێهێنانی، ئەوانیش بە درۆی دادەنێن، کەچی کە بە جێیان دەهێڵێت، هیچ مەڕو ماڵات و ئاژەڵیان نامێنێت وهەمووی دەمرێت.

٤. وە لە فیتنەکانی تری ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات و بانگیان دەکات ئەوانیش ئیمانی پێ دەهێنن و وەڵامی دەدەنەوە. ئەویش فەرمان دەکات بە ئاسمان باران ببارێنێت؛ وە یەکسەر دەبارێت، وە فەرمان بەزەوی دەکات ڕووەك بڕوێنێت؛ وە یەکسەر دەڕوێت، تاوەکو ئاژەڵەکانیان ئەو ڕۆژە لە لەوەڕگا دەگەڕێننەوە بە تێرترین و قەڵەوترین شێوە، کە کەلەکەیان تێك شکاون و گوانیان پڕ بوون لە شیر لە هەموو ڕۆژێك زیاتر!.

٥. وە بەلای شوێنێکی وێرانی کاول بوودا دەڕوات و پێی دەڵێت: کەنزو زێڕو زیوو مادده بەهاکانی ناوەوەت فڕێدە دەرەوە، زەویش کەنزەکەی دەخاتە دەرەوەو، دەکەونە شوێن دەجال، وەکو کۆمەڵە هەنگ تۆپەڵ و یەك لە دوای یەك شوێن ئەمیرەکەیان دەکەون.

٦. وە لە فیتنە سەر لێ شێوێنەرەکانی دەجال ئەوەیە، کە دوو ڕووباری لەگەڵدایە بە وێنەی بەهەشت و دۆزەخ. یەکێکیان کە بەچاو دیارە ئاوێکی سپیەو دەڕوات، پێی دەڵێت (بەهەشت)، وە ئەوی تریشیان کە بە چاو دیارە ئاگرێکی هەڵگیرساوو بڵێسەدارە[1].

---

[1] (بڕوانە فتح الباري).

ڕێگای خۆ پارێزی لە فیتنەی دەجال چی یە؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا هەرکەسێك لە ئێوەی موسوڵمان گەیشتە ئەو کاتەو، ئاوی ویست، ئەوە با لەو ڕووبارە بخواتەوە کە بە ئاگر دەبینێت، وە بە چاوەکانی بنوقێنێت و سەری خۆی دابنوێنێتەوە بۆ ناو ڕووبارە ئاگرەکە، ئەو کاتە یەکسەر ئاوێکی ساردی سازگاری باشی دەست دەکەوێت نەك ئاگر، چونکە ئاگرەکەی ئاوە.

جا هەر کەسێك توشی ئاگرەکەی بوو، ئەوە با داوای فریاکەوتن لە خوا بکات و سەرەتای سورەتی (الكهف)ی بەسەردا بخوێنێت، چونکە بەڕاستی ئەو ئایەتانەی سەرەتای سورەتی (الكهف) پەناتانن لە فیتنەی دەجال. وە ئەو ڕووبارەی کە بە ئاو دەبینن، لە ڕاستی دا ئاگرێکی سوتێنەرە، جا هەر کەسێك بچێتە ناویەوە، ئەجرو پاداشت و خێری لە دەست دەچێت گوناهی بۆ دەنوسرێت، بەڵام ئەوەی بچێتە ناو ئاگرەکەوە، ئەوە ئەجری بۆ دەنوسرێت و گوناهی لێ دەوەرێت.

کاتی دەرکەوتنی دەجال

حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەجال تێیدا دەردەکەوێت چۆن دەبێت؟

جەنگێکی گەورەو، سەرکەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەکانداو، ڕزگار کردنەوەی (قُسطنطينية).

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجال لە کاتێکدا دەردەکەوێت کە خەڵکی جیاجیاو ناکۆکن لەناو یەکتریداو ڕقیان لە یەکترییە، وە دین سوك بووە لە ناویانداو پەیوەندی نێوانیان تێك چووەو خراپ بووە.

لەو کاتەدا دەجال دەردەکەوێت و دەچێتە هەموو لایەك (فيرِد كلَّ مَنهل) وە زەوی بۆ دەپێچرێتەوەو خڕدەبێتەوە، هەروەك چۆن کەوڵی بەران (فروة الكبش) خڕ دەبێتەوە (مەبەست بە خڕبوونەوەو پێچرانەوەی زەوی بۆی، ئاسان گەیشتنیەتی بە هەموو لایەکی زەویداو، پیادا گەڕان وگەشت کردنیەتی تیایدا).

وەدەر ناکەوێت تا ئەو کاتە کە ڕۆمەکان لە (أعماق) یا لە (دابق) [1] کۆدەبنەوە لە دژی موسوڵمانان، وە ئەهلی ئیسلامیش کۆدەبنەوە بۆیان. وە سوپایەك لە مەدینەوە دەردەچێ بۆ سەر ڕۆمەکان، کە ئەو سوپایە لە باشترین و هەڵبژێردراوترینی ئەهلی سەرزەوییە لەو کاتەدا.

جا کە بەرامبەر ڕۆمەکان وەستان، ڕۆمەکان دەڵێن: ئەی سوپا ئێوە ڕێگامان بۆ چۆڵ بکەن و وازمان لێ بهێنن تا بچینە سەر ئەو موسوڵمانانەی کە لە ئێمەیان بە دیل گرتووە (سَبَوا مِنا) بۆ ئەوەی بجەنگین دژیان.

---

[1] ئەوانە بەڵگەن لەسەر ئەوەی کە وەلامدانەوەی هاوارکەرانی غەیری خوا لە شەیتانەوەیەو، تاقی کردنەوەی خوایی یەو، نیشانەی گومڕاییە نەك ڕێنمایی.

وە بۆ زیاتر دڵنیابوون لەم ڕاستیە بڕوانە کتێبی (خوا پەرستی نەك شەخس پەرستی) نوسەر .

[1] دوو شوێنن لە شام ، نزیك شاری حلب .

وە موسوڵمانەكانیش دەڵێن: نەخێر (واللە) ڕێگاتان بۆ چۆڵ ناكەین بۆ سەر برا موسوڵمانەكانمان. ئەو كاتە دەجەنگێن بە رامبەریان، وە لەو جەنگەدا هەڵگەڕانەوەیەكی توند ڕوو دەدات{ وتكون عند ذاكُمُ القتالِ ردةٌ شديدة}. وە موسوڵمانەكان، كۆمەڵە فیداكارێك دادەنێن كە نەگەڕێنەوە بە سەركەوتویی نەبێت، ئەگەر هەمووشیان بكوژرێن.

وە جەنگێكی خەست ڕوودەدات تاوەكو تاریكایی شەو لێكیان جیادەكاتەوە وشەڕ دەوەستێ بە بێ سەركەوتنی هیچ لایەك. وەدوایی ئەو كۆمەڵە فیداكارانە هەموویان لە ناو دەچن، بەڵام موسوڵمانان كۆمەڵە فیداكارێكی تر هەڵدەبژێرێت كە تا مردن نە گەڕێنەوە بە سەركەوتویی نەبێتن، ئەوانیش دەجەنگن تاوەكو دیسان شەو كۆتایی بە جەنگ دەهێنێتو هەردوولا دەگەڕێنەوە بنكەكانیان بە بێ سەركەوتنی هیچ لایەكیان. وە دوای جەنگانێكی تر ئەم كۆمەڵە فیداكارەش لە ناو دەچن. بەڵام بەهەمان شێوە موسوڵمانان كۆمەڵـــــە

فیداكارێكی تر دادەنێت كە نەگەڕێنەوە تا مردن بە سەر كەوتویی نەبێت. ئەوانیش دەجەنگن تا شەو، ئەوكاتە ناچار هەر دوولا دەگەڕێنەوە بێ سەر كەوتن، وە ئەو كۆمەڵە فیداكارەی سێهەمیش لە ناو دەچن.

وە كە ڕۆژی چوارەمی جەنگ هات باقی موسوڵمانان بۆ ڕۆمەكان ڕاست دەبنەوەو بە گژیاندا دەچنەوەو بەربەرەكانیان دەكەن، وە سێیەكی سوپای موسڵمانان پاشە كشە دەكات و ڕادەكات، وەخوای گەورەش

هەرگیز تۆبە لەوان قبوڵ ناكات. وە خوای گەورە مردن و بنەبڕكران لەسەر ڕۆمەكان دادەنێت كوشتارێكی وایان لێ دەكرێ كە وێنەی نە بینراوە، یا نابینرێت، بە شێوەیەكی وا كە باڵندە بەسەر لاشەكانیاندا بڕوات ناتوانێت لێیان تێپەڕكات و دەمرێت.

ئەوكاتە نەوەی باوكێك كەكاتی خۆی سەد كەس بوون ئێستا سەر ژمێری خۆیان دەكەنەوە سەیر دەكەن تەنها یەك پیاویان ماوە! جا لەبەر ئەوە بەچ غەنیمەتێك دڵ خۆش دەبێت و چ میراتێك دابەش بكرێت؟!.

دوای ئەو سەركەوتنە، موسڵمانان دەگەنە (قُسْطَنطنية) (إستنبول) كە شارێكە لایەكی لە ووشكانییەو لایەكی تری لەناو دەریایە، وە ئەوشارە ڕۆمیەكان لە ئاخیری زەماندا داگیری دەكەن بە حەفتا هەزار كەس، بەڵام كاتێك موسڵمانە سەركەوتوەكان دێنە سەر شارەكە ناجەنگن دژیان بە چەك و هیچ تیرێكیشیان بۆ ناهاوێن، بەڵكو تەنها دەڵێن،: **لا إلـه إلا الله، والله أكـبر**، ئەو كاتە یەكسەر یەكێك لە لایەكانی كە لەناو دەریادایە دەكەوێتە ژێر دەسەڵاتی موسڵمانەكان، لەپاشان جارێكی تر دەڵێنەوە: **لا إلـه إلا الله والله أكبر**، ئەو كات لاكەی تریشی ژێر باری موسڵمانان دەبێت. وە بۆ جاری سێیەم دەڵێن: **لا إله إلا الله والله أكبر** ئەو كاتە ڕێگاو دەرگایان بۆ دەكرێتەوە، دەچنە ناو شارەوەو سەردەكەون و غەنیمەتیان دەست دەكەوێت.

وە لەكاتێكدا كە ئەوان غەنیمەت دابەش دەكەن لە ناو خۆیاندا و چەكەكانیشیان بەدرەختی زەیتونەوە هەڵواسیوە، شەیتان هاوار دەكات و دەڵێت: مەسیحی دەجال لە دواوە چۆتە سەر كەس و كارو ئەهلەكانتان!.

ئەوانیش ئەو غەنیمەتەی لە دەستیاندا بوو فڕێ ی دەدەن و دەردەچن.[وە ئەو هەواڵەی شەیتان درۆیە]. وە موسڵمانان لە پێش خۆیانەوە (دە) سوار دەنێرن.

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت: (من دەزانم ناوی خۆشیان و باوكەكانیشیان چ یە، وەڕەنگی ووڵاخەكانیشیان دەزانم، وە ئەو (دە) سوارە باشترین و چاكترین سواری سەر زەوین لەو كاتەدا. جا كە گەیشتنە شام ئەوكاتە دەجال دەردەكەوێت).

ماوەی مانەوەی دەجال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەجال چل ڕۆژ دەمێنێتەوە، بەڵام ڕۆژێکیانی وەك ساڵێکە، وە ڕۆژێکیشیانی وەك مانگێکە. وە ڕۆژێکیشیانی وەك هەفتەیەکە، وە باقی ڕۆژەکانی تریشی وەك ڕۆژە عادەتیەکانی ئێوەیە.

فەرموویان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ، ئەو ڕۆژەی کە وەکو ساڵێك وایە، ئایا نوێژی تەنها یەك ڕۆژ تیایدا بەسە؟!٠

فەرمووی: نەخێر، ئەندازەی ڕۆژی ئاسایی دابنێت لە ناو ئەو ڕۆژە درێژەی کە وەکو ساڵێکە.

{واتە: چۆن لە هەر بیست و چوار سەعاتێکدا پێنج نوێژ دەکرێت بەهەمان شێوەش لە هەموو بیست و چوار سەعاتێکی ئەو ڕۆژەدا}.

فەرموویان: **خێرایەکەی لە زەویدا چۆنە؟**.

فەرمووی: وەکو بارانێك کە بایەکی لە پشتەوە بێت و پاڵی پێوە بنێ.

ووشکانیو برسێتیەکی زۆر پێش هاتنی دەجال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

وە پێش هاتنی دەجال سێ ساڵی زۆر ووشکانی و گرانی دەبێت، خەڵکی زۆر توشی برسیەتی دەبن تیایاندا.

خوای گەورە لە ساڵێ یەکەمدا فەرمان دەکات بە ئاسمان کە سێ‌یەکی باران بهێڵێتەوە و نەی بارێنێت. وەفەرمانیش بەزەوی دەکات کە سێ‌یەکی ڕووەکی نەڕوێنێت.

وە ساڵی دووەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی دوو سێ‌یەکی(٣\٢)ی

باران و ڕووەك.

وە ساڵی سێهەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی هەموو باران و ڕووەك، جا ئەو ساڵە قەترە ئاوێك نا بارێت و چڵە ڕووەکێك ناڕوێت و سەوز نابێت، وە گشت مەڕو ماڵات دەمرن تەنها ئەوە نەبێت کە خوا ویستی مانەوەی هەیە.

وترا: ئەی چ شتێك خۆراکی خەڵکی دەبێت لەو زەمانەدا؟.

فەرمووی: {لا إله إلا الله، ألله أكبر، سبحان الله، والحمد لله}.

(واتە ئەم زیکرانە شوێنی خواردنیان بۆ دەگرنەوە).

ئەو شوێنانەی کە دەجال نایانگاتێ

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

هیچ شوێنێك نامێنێت لە سەر زەوی ئیللا بە سەریدا دەڕوات و تیایدا دەردەکەوێت، تەنها چوار شوێن نەبێت:

(مزگەوتی مەککە، مزگەوتی مەدینە، کێوی طور، مزگەوتی أقصی).

وەکە بیەوێت لە هەر ڕێبازو کەلێنێکی مەککەو مەدینەوە بچێتە ژوورەوە، ئەوا مەلائیکە بە شمشێری دەرکێشراوی ئامادەوە بەر پەرچی دەدەنەوە.

وە هیچ شارێك نامێنێت ئیللا ترسی مەسیحی دەججال دەیگاتێ، تەنها مەدینە نەبێت، کە ئەو کاتە حەوت دەرگای دەبێت و لەسەر هەر دەروازەیەکی دوو فریشتە پاسەوانی دەکەن و مەترسی مەسیحی دەججال ڕەت دەکەنەوە، تاوەکو دەگاتە لای زەویە ڕووکەش خوێیاوکەکەی (جُرف)، کە شوێنێکە لە پشت کێوی ئوحد، لەوێ دادەبەزێت و تارمەیەك (کەپرێك) بۆ خۆی دروست دەکات.

وە شاری مەدینە سێ لەرزەی تێ دەکەوێت کە خەڵکی دێتە هەژان و لەرزان، ئەو کاتە هیچ مونافیقێکی پیاوو ژن نامێنێت ئیللا لە شار دەچێتە دەرەوە بۆ لای دەججال، وە شاری مەدینە مرۆڤە پیسەکانی فڕێ دەداتە دەرەوە بەرەو دەججال هەروەکو چۆن کوورەی ئاسن چڵكو ژەنگو پیسی ئاسن فڕێ دەداتو پاکی دەکاتەوە، ئەو ڕۆژەش ئاوا مەدینە پاك دەبێتەوە و بەو ڕۆژە دەووترێت ڕۆژی پاك بوونەوەو پالاوتن، وە زۆربەی ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ لای دەججال لە ئافرەتانن.

پیاوێکی گەنج لە بڕوادارانن کە لە باشترینی یانە لەو ڕۆژەدا دەڕوات بەرەو دەججال وە پاسەوانە چەکدارەکانی دەججال بەرەو ڕووی دەبنەوەو پێی دەڵێن: بەرەو کوێت مەبەستە؟.

دەڵێت: بەرەو ئەوەی کە دەرکەوتووە (واتە بەرەو دەججال).

پێی دەڵێن: ئەوە تۆ ئیمان ناهێنی بە پەروەردگارمان؟.

دەڵێت: پەروەردگاری ئێمە ونو نادیارو نەناسراو نییە (ما بِرَبِّنا خَفاءٌ).

دەڵێن: بیکوژن.

ئەو جار هەندێکیان بە هەندێکیان دەڵێن: ئەی پەروەردگارتان قەدەغەی نەکرد لێتان کەکەس بکوژن بێ ئەو؟. واتە پێش ئاگاداری ئەو؟. ئەو کاتە دەیبەن بۆ لای دەججال، وە کە دەججالی بینی دەڵێت: ئەی خەڵکینە، شاهیدی دەدەم کە ئەمەیە ئەو دەججالەی کە پێغەمبەر ﷺ بۆی باس کردووین.

ئەو کاتە دەججال ئەمر دەکات درێژی بکەن بۆ لێدان، وەپشت و سکی لێك دەکێشنەوە بە لێدان (واتە زۆری لێ دەدەن تا پشتی نەرم دەبێتو وەك پێستەیەك بە لێدان لێك دەکشێت و تەخت دەبێت لەگەڵ زەوێدا). ئەو کاتە پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ ناهێنێت؟..

دەڵێت: تۆ مەسیحی دەججالیت.

دەججال بە شوێن کەوتوەکانی خۆی دەڵێت: ئەگەر بیکوژمو دوایی زیندوی بکەمەوە گومانتان دەمێنێ بەخوایەتی من؟.

دەڵێن: نەخێر.

ئەو جار فەرمان دەکاتو بەمشار لە ناوەڕاستی سەریەوە تا دوو لاقەکانی لێك جیا دەکرێتەوەو، دەیکاتە دوو پارچەو لێکیان دوور دەخاتەوە، وە خۆی بە نێوان هەردوو پارچەکەدا دەڕوات، لە دواییشدا بە دوو بەشەکە دەڵێت: هەستەوە.

ئەویش دێتەوە یەك و دروست دەبێتەوەو ڕاست دەبێتەوە وەکو جاران. لە پاشان بانگی دەکات، ئەویش بۆ لای دێت بە ڕوویەکی گەشاوەو درەوشاوە پێدەکەنێ، ئەو جار پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ دەهێنیت؟.

ئەویش دەڵێت: سوێند بەخوا زیاتر دڵنیایم بۆ زیاد بوو لە سەر بیروباوەڕی پێشووم سەبارەت بە تۆ، ئەوجار گەنجەکە دەڵێت: ئەی خەڵکینە لە دوای من دەججال ناتوانێ وا لە کەس بکات.

دەجالیش دەیگرێت بۆ ئەوەی سەری ببڕێت، بەڵام بە مس لە گەردنی تا ئێسقانی چۆڵەمەی سینکی دەبەسترێت، لەبەر ئەوە توانای سەربڕینی نابێت، وە دوو دەستو دوو قاچەکانی دەگرێتو فڕێی دەدات، وە خەڵکی وا حیساب دەکەن کە فڕێی داوەتە ناو ئاگر، بەڵام لە ڕاستی دا فڕێ دراوەتە ناو بەهەشتەوە، وە ئەوە شەهیدیەکەی لە هەموو خەڵکی گەورە ترە لای پەروەردگار.

دوای ئەوە مەلائیکەت ڕووی پێ وەر دەگێڕن بەرەو شام لە پاشان دێت بۆ کێوی (إیلیا)، وە لەوێ دەورەی کۆمەڵێك لە موسوڵمانان دەدات، موسڵمانەکان تووشی ناڕەحەتیەکی زۆر توند دەبن. وە خەڵکی لە دەجال ڕادەکەن بۆ ناو کێوەکان.

وە پێشەوای موسڵمانەکان[1] پێیان دەڵێت: چ چاوەڕێی ئەو زێدەڕەوە دەکەن؟! مەگەر بجەنگن دژی تا دەگەن بەخوا (واتە شەهید دەبن)، یان سەرتان دەخاتو ڕزگارتان دەکات لێی.

وە پێشەوای موسڵمانەکان پێش دەکەوێت بۆ پێش نوێژی.

ڕێنمایی یەکانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەجال

١- ناسینی پەروەردگارمان ناسینێکی ڕاستو دروست لە ڕوانگەی ئەو ناوو صیفەتانەی کە لە قورئانو سوننەتدا هاتووەو ئیمان هێنان پێ ی بەم شێوەیە.

وە ناسینی صیفەتەکانی دەجال وەك لە حەدیسدا هاتوون.

جا لە بەراورد کردنی صیفەتەکانی دەجال، لەگەڵ صیفەتەکانی پەروەردگار، بۆمان دەردەکەوێت کە دەجال دروست کراوێکی عەیب داری ناتەواوە. بەڵام خوای گەورە دروست کارەو جوانو بەهێزو تەواوە.

بۆ نمونە:

- دەجال هەردوو چاوەکانی عەیب دارنو یەکێکیانی بەتەواوی کوێرە.

بەڵام پەروەردگارمان ئەو عەیبانەی نییە، وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرموی: (إنَّ الدجال أعور وإنَّ ربكم ليس بأعور).

- پەروەردگار جوانەو تەواوە، وەك لە حەدیسدا هاتوە (إنَّ اللهَ جَمِيلٌ يُحبُ الجَمَال).

بەڵام دەجال ناشیرینو نارێكو ناتەواوە لە دەمو چاویدا، وە لە ڕۆیشتنیدا، وە لە سەرو قژیدا، وە لە هەموو ڕەفتارو ئاکاریدا.

- پەروەردگار دروستکاری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەجال توانای چاك کردنەوەی تەنانەت چاوە کوێرەکەی خۆیشی نییە.
- پەروەردگار دروستکارو مرێنەری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەجال ناتوانێت لە یەك کەس زیاتر بکوژێتو زیندوی بکاتەوە، وە بۆ جاری دووەم توانای کوشتنی ئەویشی نامێنێتەوە!.

[1] پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: پێشەوای موسڵمانان پیاوێکی چاکەو لە ئەهلی خۆمە (أهل البيت)، لە نەوەی (فاطمة) یە، خوای گەورە لە شەوێکدا ئامادەی دەکات بۆ پێشەوایەتی کردنی موسڵمانان. ناوی خۆی وەکو ناوی من وایە، ناوی باوکیشی وەکو ناوی باوکم وایە. نێوچاوان فراوانە... زەوی پڕ دەکات لە عەدالەتو دادپەروەری هەروەك چۆن پڕ بوو لە زوڵم و ستەم. وە حەوت ساڵ حوکم دەکات. [ئەو پێشەوایە عادلە ئیمامی مەهدی یە کە ناوی (محمدی کوڕی عبدالله)یەو لە نەوەی حەسەنی کوڕی ئیمام عەلی یە ڕەزای خوایان لێ بێت].

• كەس لە دونیا توانای بینینی پەروەردگاری نییە، بەڵام دەججالە یەك چاو خەڵكی موسڵمانو كافر لە دونیا دەیبینن .

٢- پەنا گرتن بەخوا لە فیتنەی دەججال، بە تایبەت لە نوێژدا، وە لە كاتی هاتنیشی.

وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرمانی پێكردوینو لەسەری واجب كردوین كە لە هەموو نوێژێكدا دوای تەحیاتو شایەتمان، پێش سەلام دانەوەی نوێژ بڵێین:

(اللهُمَّ إِنِي أعوذ بك من عذابِ جهنم، ومِنْ عَذَابِ القبر، ومِنْ فتنةِ المحيا والممات، ومن فتنة المسيح الدجال) صحيح مسلم .

واتە: ئەی خوای ئێمە من پەنا بەتۆ دەگرم لە سزای دۆزەخ، وە لە سزای بەرزەخ (گۆڕ)، وە لە فیتنەو ئاشوبی ژیانو مردن، وە لە فیتنەی دەججال. ئیمامی (طاوس) كە لە گەورە تابیعیەكان بوو، وە پەنجا لە هاوەڵانی پێغەمبەری ﷺ بینیبوو: فەرمانی بە كوڕەكەی دەكرد بە دووبارە كردنەوەی نوێژەكەی ئەگەر ئەو دوعایەی تێدا نەخوێندایە [1] !.

٣- لەبەر كردنی دە ئایەتی سەرەتای سوڕەتی (الكهف). وەخوێندنەوەیان كاتی بینینی دەججال.

وەك لە حەدیسدا هاتوە كە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

*(من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف، عصم من الدجال) أي من فتنته[1].

واتە: هەر كەسێك دە ئایەتی سەرەتایی سورەتی كەهف لەبەر بكات ئەوە لە فیتنەی دەججال پارێزراو دەبێت.

*(من أدركه منكم فليقرأ عليه فواتح سورة الكهف)[2].

واتە: هەركەسێ گەیشت بە دەججال با سەرەتای سوڕەتی كەهفی بە سەردا بخوێنێتەوە.

وە خوێندنەوەی سوڕەتی كەهف بە گشتی زۆر خێرو بەسودە بە تایبەت لە ڕۆژانی جومعە [3].

٤- ڕاكردن لە دەججالو دوركەوتنەوە لێی، چونكە شوبهەو گومانی زۆر دەخاتە دڵی زۆر لە موسوڵمانان و توشی گومڕاییان دەكات پەنا بەخوا. وە پێغەمبەرمان (ﷺ) فەرموویەتی: (من سمع بالدجال " فَلْيَنْأَ عنه " فَوَالله إن الرجل ليأتيه، وهو يحسب أنه مؤمن، فيتبعه مما يبعث به من الشبهات أو لما يبعث به من الشبهات)[1].

واتە: (هەر كەسێ بیستی دەججال دەركەوتوەو نزیك بۆتەوە، با لێی دووركەوێتەوە، چونكە سوێند بەخوا پیاوی وا هەیە كە دێت بۆ لای دەججال و لێی نزیك دەبێتەوە. وا لە خۆی ڕادەبینێت كە بڕوادارەو بە شوبهەكانی دەججال ناخەڵەتێت، بەڵام كە پێی گەیشت شوێنی دەكەوێت و پێی دەخەڵەتێت، بە هۆی ئەو هەموو شوبهەو گومانانەی كە دروستی دەكات لە دڵیداو ئەو دیاردە سەیرو گەورە نائاساییانەی (خوارق العادە) كە لێیەوە دەر دەكەون[2].

٥- نیشتەجێ بوون لە مەككە یا مەدینە، چونكە دەججال ناتوانێت بچێتە ناو ئەم دوو شارە بەڕێزەوە. وەك لە حەدیسدا هاتووە.

---

[1] بڕوانە شرح مسلم للنووی.

[1] رواه مسلم.

[2] رواه مسلم.

[3] بڕوانە صحيح الجامع الصغير (٦٣٤٦).

[1] رواه أحمد وأبو داود، بڕوانە: صحيح الجامع الصغير وزيادته (٦١٧٧).

[2] كەواتە پێویستە مرۆڤی موسوڵمان دوركەوێتەوە لە هەر شتێك كە شوبهەی تێدابێت وگومانی بۆ دروست بكات لە دین و بیرو باوەڕەكەیدا. وە لەبەرئەوەیە زانایانمان فەرمویانە دروست نییە لای بیدعەكاران (أهل البدع) دابنیشیت و گوێیان لێ بگریت و نوسراویان بخوێنێتەوە. كەواتە وریابەو بە زانیاری و ئیمانی خۆت مەنازەو مەخەڵەتێ .

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە ئەوەیە کە تەنها نیشتەجێ بوون لەم دوو شارە، نابێتە پارێزەری مرۆڤ لە دەججال، ئەگەر ئیمانداریکی خوا بە تەنها پەرستی ڕاست نەبێت، چونکە کەسانێکی زۆر لە ئەهلی ناو مەدینە لە کاتی نزیك بوونەوەی دەججال لە مەدینە، لە شار دەچنە دەرەوە بۆ لای دەججال و ئیمانی پێ دەهێنن، چونکە ئیمانداری ڕاست نەبوون و مونافیق و دوو ڕوو بوون! . کەواتە نیشتەجێ بوون لە دوو شارە پارێزراوەکە هۆیەکی سەرەکی نی یە بۆ خۆ پارێزی لە دەججال، بەڵکو هۆی سەرەکی ئیمان و کردەوەی چاك و زانیاری ڕاستەقینەیە.

دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)
وە کات و شوێن و چۆنیەتیەکەی
وە حیکمەت لە دابەزینی ئەو بەتایبەت

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا لە کاتێکدا کە پێشەوای موسڵمانان لە پێشیانەوە پێش نوێژیان بۆ دەکات. لەو کاتەدا (عیسی)ی کوڕی مەریەم(U) لە ئاسمان دادەبەزێت بۆ لای منارە سپیەکەی ڕۆژهەڵات (دیمەشق) لە دوو پۆشاکی ڕەنگ کراودا بە وەرسی زەعفەران دوو لەپە دەستەکانی لەسەر باڵی دوو مەلائیکە داناوە کە سەر بەرز کات و نەوی بکات، دڵۆپە ئاوی سافی لە شێوەی دەنکە زیوی شێوە مرواری لێ دەتکێت [1].

[1] **جولەکە غەزەب لێ گیراوەکان وا بانگەشەو ئیدیعا دەکەن کە عیسا پێغەمبەریان کوشتووەو لەخاچیان داوە، وە گاورە گومڕاکانیش باوەڕیان کردووە بە قسە درۆیەکەیان. بەڵام قورئان بەدرۆی هێناونەتەوەو فەرموویەتی:** ﴿وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا (١٥٧) بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا (١٥٨) وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا (١٥٩)﴾ [النساء: ١٥٧-١٥٩]. **واتە: بە هۆی ئەو قسەیەشیان کە دەیان وت: بەڕاستی ئێمە مەسیح پێغەمبەری کوڕی مەریەممان کوشتووە، کەچی لەڕاستیشدا نە کوشتوویانەو نە لە خاچیشیان داوە، بەڵکو لێیان تێك چووەو، لەبری ئەو یەکێکی تریان کوشت و لە خاچیان دا کە بەویان شوبهاندوو بەو لێی حاڵی بوون...نەخێر بەڵکو خوا بەرزی کردەوە بۆ ئاسمان بۆ لای خۆی، وە خوا هەمیشە باڵا دەست و دانایە. وە هیچ کەسێك نامێنێت لە جولەکەو گاورەکانی کاتی دابەزینی عیسی ئیللا باوەڕ دەهێنێت پێی پێش مردنی عیسی. [جولەکەکان بۆیان دەردەکەوێ کە درۆزن نەبووەو کوڕی زانیە نییەو پاکە خۆی و دایکیشی، وە گاورەکانیش بۆیان دەردەکەوێت کە عیسا کوڕی خوا نییەو خواش نییە، بەڵکو عەبدو بەندەی خوایەو، تێکڕاش باوەڕ دەهێنن کە نێردراوی خوایە، وە کەس لێی قەبووڵ ناکرێت لە سەر هیچ دینێك بمێنێتەوە جگە لە ئیسلام] وە ڕۆژی قیامەتیش شایەتە بە سەریانەوە.**

ئیمامی ابن کثیر ـ ڕەحمەتی خوای لێ بێت ـ دەفەرمووێت: ((مەبەست بەم ئایەتە ئەوەیە کە باسمان کرد لە داننان بە بوونی عیسی علیه السلام **وە مانی ژیانی لە ئاسمان، وە ئەو دادەبەزێت بۆ سەر زەوی بەر لە ڕۆژی قیامەت بۆ ئەوەی ئەوانەو ئەمانە بە درۆ بخاتەوە لە جوولەکەو گاور ئەوانەی ووشەکانیان ڕوون بۆتەوە کە بە یەك دادانو پێچەوانەو هەڵوەشاندنەوەو خاڵی بوونی تێدایە بۆ حەقو ڕاستی، جا ئەو جوولەکانە زۆر زێدە ڕەویان کردوە وە ئەو گاورانەش زێدە ڕەویان تیا کرد، جوولەکەکان خودا لەکە دار دەکەن و تەنقیصی دەکەن بەو بوهتانە گەورەیەی بۆ خۆی و دایکیان هەڵبەست وە گاورەکانیش زێدە ڕەویان کرد لەوەی کە هەندێ شتیان سەبارەت بەو ووت کە تێیدا نییە، جا لە بەرامبەر بەو لەکەدارکردنەی جوولەکە گاورەکان لە مەقامی پێغەمبەرایەتی بەرزیان کردەوە بۆ نەقامی پەروەردگاری(الربوبية)، پاکی و بێ گەردی برزو باڵا لەوەی ئەوان و ئەوانی تریش دەی لێن، پاکی و بێ گەردی بۆ ئەو خوایەی کە تەنها شایەنی پەرستنە بە حەق لاإله إلاّ هو)).**

سیفەتەكانی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە هەر كافرێك بای (فوو)ی، یاخود بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای پێ بگات یەكسەر دەمرێت، وە بای هەناسەكەی لەو شوێنە دەوەستێت كە بینینی تێدا كۆتایی دێت، واتە چەندە چاوی بڕ بكات ئەوەندەش نەفەسەكەی دەڕوات، وە تا ئەو سنورەش كافران دەمرن لە دەوری.

وە لە نێوان من و ئەودا ـ واتە (عیسی)ـ هیچ پێغەمبەرێك نییە، وە ئەو لەئاسمان دادەبەزێت، جا كە بینیتان بیناسن: پیاوێكی مام ناوەندییە لە نێوان سوری و سپی دا.

لە دوو پۆشاكی ڕەنگ بەرەو زەرد دایە. دەڵێی ئاوی لێ دەتكێ ئەگەر ئاویشی بەر نەكەوتبێت.

وە پێشەواكەی موسڵمانان پاشەكشە دەكات بەرەو دواوە بۆ ئەوەی عیسی ـ علیه السلام ـ بێتە پێشەوەو پێشی دەڵێت: فەرمووو وەرە نوێژمان بۆ بكە !.

عیسی دەستی لە ناو شانی ئیمامەكە دادەنێت و پێی دەفەرمووێت:نەخێر پێشەوا لە خۆتانە، ئێوە هەندێكیان لە سەر ئەوانی ترتان پێشەواو ئەمیرن. ڕێزی خوایە بۆ ئەم ئوممەتە.فەرموو خۆت پێشكەوە. وە ئیمامەكە پێش نوێژیان بۆ دەكات.

لە ناوچوونی دەجال و جولەكە شوێن كەوتەكانی و كۆتایی هاتنی ئاشوب و فیتنەكەی.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان عیسی دەیەوێت دەجال بگرێت و بیكوژێت.

وە دەجال حەفتا هەزار جولەكەی لەگەڵەو هەموشیان بەچەك و شمشێرەوە.

وە عیسی لە شارێكی نزیك (بیت المقدس) بەناوی (لُدّ) دەگات بە دەجال، وە بە حەربەكەیەوە بەرەو دەجال دەچێت، وە هەر كە دەجال چاوی بە عیسا كەوت دەتوێتەوە تا دەمرێت، هەروەكو چۆن خوێ لەناو ئاودا دەتوێتەوە[1]، وە ئەگەر لێی بگەڕێت دەتوێتەوە تا دەمرێت و لەناو دەچێت، بەڵام خوای گەورە بەدەستی عیسا دەیكوژێت و بەحەڕبەكەی لە سینگی دەدات تا خوێن بە حەڕبەكەیەوە دەبینێت و دەیكوژێت، لای ڕێگە تەنكەكەی (أفیق) كە شۆڕ دەبێتەوە بەرەو ئەردەن.

وە خوای گەورە جولەكە تێك دەشكێنێت و موسڵمانان سەردەخات بەسەر یانداو دەیان كوژێت. وەهیچ شتێك نابێت جولەكە خۆی لەپاڵ بشارێتەوە نەدار نەبەرد نەدیوار نە ئاژەڵ. وە خوای گەورە هەموو شتێك كە جوولەكە بیەوێت خۆی لا حەشار بدات. دەیهێنێتە قسەو بەموسڵمانان دەڵێت: ئەی (عبدالله)ی موسڵمان، ئەوە جولەكەیەكە لە دوای من خۆی شاردۆتەوە، وەرە بیكوژە.

تەنها درەختی غەرقەد نەبیت كە درەختی خۆیانە، شاهیدیان لەسەر نادات.

---

[1] چونكە هەر كافرێك بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای بگاتێ یەكسەر دەمرێت.

بەچی حوكم دەكات

ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) دوای كوشتنی دەجال

وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەكەت لە سەردەمی ئەودا

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاش كوژرانی دەجال خەڵكی حەوت ساڵ بە تەبایی دەژین و ناكۆكی نابێت لە نێوان هیچ دوو كەسێكدا. وە (عیسی)ی كوڕی مەریەم لە ناو ئوممەتەكەی مندا:

١. حەكەمێكی دادپەروەرو، پێشەوایەكی ڕێنماكارو عادل دەبێت .

٢. (محمد) بە ڕاست دادەنێت و لە سەر شەریعەتەكەی ئەو دەبێت.

٣. وە دەجەنگێت دژی خەڵكی لەسەر ئیسلام .

٤. وە خاچ (صلیب) دەشكێنێت[١] .

٥. بەراز دەكوژێت[٢]،

٦. سەرانە (جزیة) لادەبات[٣] .

٧. وە خوای گەورە لە زەمانی ئەودا هەموو دینەكان لە ناو دەبات، تەنها ئیسلام نەبێت. وە بە قورئانو سوننەت پێشەوایەتیان دەكات وە ڕقو كینەو حەسادەت نامێنێت.

وەكەس نییە پێویستی بە پارە بێت و، یارمەتی و زەكات و خێر وەربگرێت.

وە هەروەها نوێژو سوجدەیەك خێر ترە لەو كاتەدا لە بەخشینی هەموو ماڵی دونیا، چونكە لەوكاتەدا كەس خێرو پارەت لێ وەرناگرێت و كەس پێویستی پێی نیەو ماڵ زۆرە[٤] .

٨. وە بانگەوازی تەنها بۆ لای خوا دەبێت.

---

[١] شكاندنی خاچ (الصلیب) بە واقیعی لە لایەن (عیسی)وە ئیعتیقادە پوچەڵەكەی گاورەكان هەڵدەوەشێنتەوە، كە خاچ بەگەورە دادەنێن، وە زۆربەی خاچەكانیان وێنەی عیسای لەسەر كێشراوە" چونكە وا گومان دەبەن كە عیسی لەسەری لە خاچ دراوە.

[٢] كوشتنی بەرازو لە ناوبردنی، بەدرۆخستنەوەی گاورەكانە كە دەڵێن ئێمە شوێنكەوتەی عیساین لەگەڵ ئەوەشدا بە حەڵاڵی دەزانن خواردنی بەرازو زۆر لایەن بەڕێزە بەڵام عیسی (**علیه السلام**) بە حەرامی دادەنێتت ڕابگیرێت یا بوخرێت، وە بە حەڵاڵی دادەنێت بكوژرێت.

[٣] واتە سەرانە ناهێڵێت و لە كەسی وەرناگرێت لە بەرامبەر مانەوەیان لەسەر دینەكەیان بەڵكو یا دەبێ موسوڵمان بن وەیا دەكوژرێن و لەناو دەبرێن. بەو شێوەیە خوای پەروەردگار هیچ دینێك ناهێڵێت جگە لە ئیسلام. وە دوای ئەوە كەس نامێنێت لە ئەهلی كیتاب لەسەر دینی خۆی مابێتەوە تا سەرانە بدات.

[٤] (ماڵ زۆر دەبێت: بە بەرەكەتی خوایی لە پاشان بەهۆی عەدالەتی عیساو نەمانی زوڵم و ستەم و خیانەت. وە بەهۆی دەركەوتنی گەنجینەو سامانی ناو زەوی، وە هەروەها كەس نابێت پارە وەرگریٰ، چونكە خەڵكی دەزانن كە دابەزینی عیسا نیشانەی نزیك بوونەوەی ڕۆژی دوایی‌و دونیا تێك چوونەو، دونیا بەرەو نەمانە. وە ئەو كاتە تەنها سوجدە بردنێك خێرتر دەبێت لە دونیاو ئەوەش كە لە دونیادایە).

حەج کردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

سوێند بەوەی گیانی منی بە دەستە، عیسای کوڕی مریەم لە (ڕەوحائەوە)[1] دەنگی خۆی بەرز دەکاتەوە بۆ وەڵام دانەوەی بانگی خوا ((کە نیەتی حەج یا عومرە یا هەردووکیان بەیەکەوە)).

واتە دەڵێت: {(لبيك حَجّاً أو عمرة) (لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك)}[2].

پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەکەن

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان قەومێك دێن بۆ لای عیسی(علیه السلام) کە پەروەردگار پاراستبونی لە دەجال، وە عیسی(علیه السلام) دەست دەهێنێت بە دەم و چاویاندا و پلەو دەرەجەی خۆیان پێ دەڵێت کە لە بەهەشدا دەستیان دەکەوێت.

دەرکەوتنی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە لەو کاتەدا خوای گەورە وەحی دەنێرێ بۆ عیسا پێی دەفەرموێت: من بەندە گەلێکی خۆمم کە (یأجوج ومأجوج)ە دەرخستون، کە کەس توانای جەنگ کردنی نییە بە رامبەر ئەوان، لە بەرئەوە بەندە موسڵمانەکانم بدە پاڵ کێوی (طور) و لەوێ بیان شارەوەو پەنایان بدە.

وە خوای گەورە (یأجوج مأجوج) دەنێرێت، کە لە هەموو بەرزیەکەوە شۆڕدەبنەوە دێن بەپەلە لە سەرەتاکەیان بە دەریاچەی (طبریە)دا دەڕوات وەکەمێ ئاوی تێدایە هەمووی دەخۆنەوەو کۆتایی پێدێنن. وەکە کۆتاییەکان دەگاتە سەر دەریاچەکە دەڵێن: جاران ئێرە ئاو بوو! !.

لە پاشان دەڕۆن تا دەگەنە کێوی (خەمر) لە بیت المقدس، وە دەڵێن:خەڵکی سەر زەوی کەس نەماوە، هەموومان کوشتن، دەی ئەمجار با ئەهلی ئاسمان بکوژین، وە بە تیروکەوانەکانیان تیر دەگرنە ئاسمان. بەڵام خوای گەورە سەرەو خوار دەی گەڕێنێتەوە بۆسەر خۆیان بە خوێناویەوە. وە پێغەمبەر عیسا لەگەڵ هاوەڵانی هەر لە کێو گیر دەخۆن و تەنگیان پێ هەڵ دەچنرێت، تا وایان لێ دێت لە برسان و پێویستی یان سەرە گایەك بۆ یەکێکیان باشترە لە سەد دیناری ئەمڕۆ بەلای یەکێك لە ئێوە.

وە عیسا پێغەمبەرو هاوەڵانی بە مل کەچی و موحتاجی یەوە داوا لە خوا دەکەن ڕزگاریان بکات لەو تەنگانەو ناڕەحەتیە، وە ئەو قەومە دڕندەیە کە (یأجوج و مأجوج)ە لەناو بەرێت.

---

[1] شوێنێکە لە نێوان شاری مەدینەو دۆڵی(الصفراء) لە ڕێگای مەککە.

[2] (لبيك اللهم لبيك لاشريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك والملك ،لاشريك لك).

واتە ئەی (الله) وەڵامی تۆ دەدەمەوەو داواکاریەکانت بەجێ دەگەیەنم و، فەرمانەکانت جێ بەجێ دەکەم بە بەردەوامی و پابەند دەبم بە گوێرایەڵی تۆ جار لە دوای جار

.

وە خوای گەورەش وەڵامیان دەداتـەوەو كرمـی نـاو لـووتی وشـترو مـەڕو ماڵاتیـان بـۆ سـەر گـەردنیان دەنێرێـت و تێكیـان دەشكێنێت و كەلاكە كەیان دەكەوێت. وەكو یەك كەس بكەوێت. هەموویان تێكڕا بەیەكەوە بە هیلاك دەچن.

لە پاشان پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لە كێو دادەبەزنە سەر زەوی، بەڵام شوێن بستێكیشیان دەست ناكەوێت ئیللا بۆگـەنی و كێم و زوخاوی لاشەی یأجوج و مأجوج پڕی كردووە.

دیسان جارێكی تر پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لـە خـوا دەپاڕێنـەوە كـە لـەو بۆگەنـە ڕزگاریـان بێـت خـوای پـەروەردگاریش باڵندەی گەورە دەنێرێت كە ملیان وەكو ملی وشتر درێژو گەورەیە.

وە باڵندەكان لاشە بۆ گەنەكان هەڵدەگرن و دەیانبەن لە شوێنێكی چۆڵەوانی چـاڵدا فڕێیـان دەدەن كـە خـوا مەبەسـتیەتی لەوێ فڕێ بدرێت.

لە پاشان بارانێك دەبارێت كە هیچ ماڵێكی كۆچـەریو شـاری نـا مێنێـت ئـیللا دەیـچێتێو زەوی تـەواو دەشـواتەوەو وەكـو ئاوێنەی لێ دێت.

ژیان خۆشی دوای كوشتنی دەججال و لەناو چوونی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

دوایی بەزەوی دەوترێت: بەرهەمەكەت بڕوێنەو بە ڕەكەتەكەت بگەڕێنەوە بۆ خەڵكی.

لەو ڕۆژەدا كۆمەڵێك لە یەك هەنار دەخۆن و بەشیان دەكات و توێكڵەكەشی بەشی سێبەریان دەكات وە بەرەكەت دەخرێتە ناو شیرەوە، تا وای لێ دێت وشترێكی تازە زاو بەشی كۆمەڵێكی زۆر شیر دەدات. وە مانگایەكی تازە زاو بەشـی هۆزێـك لـە خەڵكی دەكات. وە مە ڕێكی تازە زاو بەشی كۆمەڵێك خزم دەكات وە گا بەوەندەو ئەوەندە پارەیە دەبێت.

وە ووڵاخە بەرزە بە چەند درهەمێك دەبێت، وە خۆش ترین ژیان دوای مەسیحی دەججالە.

ئاسمان ئیزن دەدرێت بـە بـاران و زەویش بـە ڕووەك، وە ئـەگـەر بێتـو دەنكـە تۆوێـك فـڕێ بدەیتـە سـەر بـەردێكیش هـەر دەڕوێت. وە هیچ كێشەو ناكۆكی و ڕق و كینەو حەسودی نامێنێت.

وە ژەهری هەموو خاوەن ژەهرێك هەڵدەگیرێت و لێی دەسێندرێت.

وە ئەمن و ئاسایش لە زەویـدا بـڵاو دەبێتـەوە تـاوای لێـدێت شـێرو وشـتر، وە پڵـنگ و مانگـا، وە گـورگ و مـەڕ بەیەكـەوە دەلەوەڕن و منداڵانیش گاڵتە بە مار دەكەن و ئازاریان نادات. وە منداڵی بچوك دەست دەبات بۆ مـار بـێ ئـەوەی پـەلاماری بدات و زیانی لێ بدات.

كیژۆڵەی بچوك ڕاوی شێر دەنێت وە شێرەكەش ئازاری پێناگەیێنێت. وە گورگ لەگەڵ مەڕدا وەكو سەگی پاسەوانی لێ دێت بۆی. وە زەوی پڕ دەبێت لە سەلامەتی، هەروەكو جام پڕ دەبێت لە ئاو.

وە خەڵكی یەك بیروباوەڕو بانگەوازیان هەیەو، جگە لە (الله) هیچ شتێك ناپەرسترێت، وە شەڕو جەنگ نامێنێت.

فەترەی مانەوەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، بڕوادارانیش دوای خۆی

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە عیسی (علیه السلام) چل ساڵ لە زەویدا دەمێنێتەوە دوایی دەمرێت و موسڵمانان نوێژی لەسەر دەکەن.

وە لە کاتێکدا کە ئەوان لەو حاڵەتەدان. خوای گەورە بایەکی سارد هەڵدەکات لە شامەوە، وە بایەکە لە ژێر باڵیانەوە بۆیان دەچێت و هەرچی بڕواداری ژن و پیاو هەیە ڕوحیان لەبەر دەچێت.

وە هیچ یەکێك نامێنێت کە ئیمانی لە دڵدا بێت ئیللا بایەکە دەیگرێتەوەو ڕوحی دەکێشرێت، وە ئەگەر یەکێکیان لەناوجەرگەی شاخێکیشدا بێت هەر دەیگاتێ و ڕوحی دەکێشێ.

ڕۆژی دوایی بەسەر کێ دا دێت و دونیا بەسەر کێ دا خەراپ دەبێت ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە خراپترینی خەڵکی دەمێنێتەوە کە بۆ خراپە لە باڵندە خێرا ترو، لە شێرو پڵنگیش دڕندەترن. هیچ چاکەیەك بە چاك نازانن و خراپەش بە خراپە دانانێن. وە شەیتان بە شێوەیەك خۆی نیشانیان دەدات و پێیان دەڵێت: ئەرێ وەڵامم نادەنەوە ؟

وە ئەوان لەسەر ئەو حاڵەتە شیرك و خراپەیەش ڕزق وڕۆزییان زۆر دەبێت و، ژیانی ماددیان زۆر باش دەبێت. وە ژن و پیاویان جیماعی یەکتر دەکەن وەکو گوێ درێژ بە ئاشکراو بێ شەرمانە.

وەبەسەر ئەواندا کە خراپترینی خەڵکین دونیا تێك دەچێت و ڕۆژی دوایی دێت.

ئەو کاتە فوو دەکرێت بە کەڕەنادا (الصور)، جا هەریەکێ بیبیستێ ملی دەسوڕێنێو ڕووی تێ دەکا، وە یەکەم کەس کە دەنگی فووەکە دەبیستێت پیاوێکە حەوزی وشترەکانی بە قوڕ چاك دەکات، لە هۆش خۆی دەچێت و دەمرێت و خەڵکیش دوا بەدوای ئەودا.

دوای ئەوە خوای گەورە بارانێکی لاواز دەبارێنێت لە ئاسمان کە دونیا ساماڵەو هەوری لێ نییە.

وە لە بارانەوە لاشەی مردووەکان دروست دەبنەوەو لە پاشان کە فووی دووەم کرا بە کەڕەنادا هەموویان زیندوو دەبنەوەو هەڵدەستنەوە:

هەر وەك خوای گەورە دەفەرمووێت:﴿ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُم قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾ (الزمر:٦٨).

لە پاشان دەوترێ: ئەی خەڵکینە وەرن بۆ لای پەروەردگارتان. خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَقِفُوهُمْ إِنَّهُم مَّسْئُولُونَ﴾ (الصافات: ٢٤).واتە: ڕایان گرن ئەوانە لێپرسراون و پرسیاریان لێ دەکرێ.

لە پاشان دەوترێ: نێردراوی دۆزەخ دەرکەون (دەربهێنن) دەوترێت: لە چەند؟.

له وەڵامدا دەوترێت: له هەر هەزارێك (٩٩٩) نۆسەدو نەوەدو نۆ کەس ئەهلی ئاگرەو دەریان بێنن.

وە ئەو ڕۆژە ڕۆژێکە منداڵ سەری سپی دەبێت ﴿يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا﴾ (المزمل: ١٧).

وە ئەو ڕۆژەیە کە ﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ﴾ (القلم: ٤٢).

واتە پەروەردگار قاچی شیاوو لایەقی بێ وێنەی خۆی هەڵدەکات، بۆ ئەوەی بەندە ڕاستە خواناسەکان جیابنەوە لە خوانەناسەکان.

له کۆتاییدا دەڵێم:

موژدەی سەرکەوتنی موسوڵمانان بە هاتنی مەهدیو دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) :

- **هاندەرمانە بۆ زیاتر تێکۆشان لە پێناوی خواو بڵاوکردنەوەی دینەکەی.**
- **نەك بە پێچەوانەوە :**
  - **پاڵپێدەرەوەمان بێت لە چاوەڕوانی هاتنی ئەو دووانە و،**
  - **بێ ئومێد کەرمان بێت لە گەڕانەوەی عیززەت بۆ ئیسلام پێش ئەو کاتە.**

والحمد لله والصلاة والسلام علی رسول الله

(الخميس- ٢٤ ربيع الثاني- ١٤٢٣هـ)

جارێکی تر بە پشتیوانی خوای گەورە چاووم خشاند بەم کتێبە جوانەدا

له ڕۆژی ٣ / ربيع الأول / ١٤٢٩ كۆچی

==

سایتی بەهەشت

WWW.BA8.ORG

Iraq – Kurdstan

Asia : 00964 770 151 7378

Sana : 00694 750 116 4565

www.ba8.org

Email: Ba8@maktoob.com

Email: Islam_kurd_ba8@yahoo.com

Paltalk: islam_kurd_ba8

داواکارین لە دوعای خێر بێ بەشمان مەکەن